

הדף היומי בבלי: מסכת בבא קמא דף ה'
הדף היומי בהלכה: סימן קל"א מתחילת הסימן עד סעיף ב'
המוסר היומי: שמי"ל חלק ב' - פרק ב' 'והנה לפי' עד סוף פרק ז'

לוח
לימוד
יומי

כך נראה הסיום במחיצתו של מרן רה"י הגראי"ל שטיינמן שליט"א

מה סיפר מרן הגראי"ל שטיינמן שליט"א לחברי השיעור שסיימו סדר מועד ונשים בלימוד 'הדף היומי'

הנוגעת לאורח חיים ואמר לו שהתשובה נמצאת ביבמות. והנידון היה על "בייגאלע" גדול, שחולטין אותו מתחילה במים רותחין, ואח"כ אופים אותו בתנור, אם מברכין עליו, המוציא או מזונות. [והיינו אם נחשב מבושל מחמת המים הרותחים או העיקר האפיה שאח"כ], והשיב לו רבינו עפ"י הסוגיא בדף מ' ביבמות.

ובירכם רבינו שיזכו כולם להיות צדיקים ותלמידי חכמים כמו שכתוב תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם שנאמר ורב שלום בניך אל תקרי בניך אלא בוניך, ושיזכו לפרנסה ונחת מצאצאיהם.

(פרי חיים מרבינו מרן בעל איילת השחר)

לאו בכל יומא זוכים לראות מעמד נפלא כפי שהתקיים בשבוע שעבר בבית רבינו. כשבאו עשרות יהודים מרמת גן שהתקברו לתורה ומצוות בעשרים שנה האחרונות, ע"י הדף גמרא! שבאים כל ערב לשמוע שיעור גמרא בעיון מפי רבם היקר הרה"ג ר' אלי' זלץ שליט"א, שיעור שנתייסד ע"י ארגון "לב לאחים", וזכו לסיים סדרי מועד ונשים חוץ מיבמות.

ולאחר הסיום המרגש ביקשו מרבנו ברכה ללימוד מסכת יבמות, שמתחילים כעת, אמר רבינו אני בעצמי לא יודע יבמות... וסיפר שבילדותו היה מוליכו אביו וצ"ל למרן הגרי"ז זצוק"ל שיבחנו אותו על לימודו, ובתוכם ה' גם מס' יבמות. וכך סיפר רבינו השבוע שהגאון רבי שמחה זליג זצ"ל בחנו בילדותו על מס' יבמות, ושאל אותו שאלה

מדוע מטים את הראש הצדה בעת אמירת תחנון?

אמירת תחנון מכונה 'נפילת אפים', משום שבעבר נהגו לאומרו תוך 'נפילה' בצורת קידה על הקרקע, עם הפנים כלפיה. במשך הדורות השתנה המנהג, וכיום אומרים תחנון בהטיית הראש וכיסוי הפנים בלבד. הטיית הראש מקורה בכך שקידה על רצפת אבן אסורה ללא הטיית הראש הצידה, ולכן נהגו בעבר להטותו, והמנהג נותר עד לימינו. לדעת השולחן ערוך יש להטות את הראש על יד שמאל, ולדעת הרמ"א - בשחרית שיש תפילין בשמאל, משום כבודן יש להטות את הראש על יד ימין, ובמנחה - על יד שמאל. [סעיף ג, ס"ק ג, ו' ר"ז, וביה"ל ד"ה להטות]

שלושת הטעמים לכיסוי הפנים בעת אמירת תחנון

כאמור, נפילת אפים בימינו מתבטאת בכיסוי הפנים. הקדמונים כתבו מספר טעמים לדבר: 1. כיסוי הפנים הוא מדרכי הענוה, הבושה והיראה, הראויות לפני השי"ת; 2. שלא ישמעו איש את רעהו, כדרך שהיה בעת השתחויה בבית המקדש, שהיו רחוקים ארבע אמות זה מזה כדי שלא ישמעו איש את דברי רעהו; 3. כיסוי הפנים מסייע לכוונה. ומדברי הקדמונים נראה שעיקר ההקפדה היא על כיסוי העינים. ויש לכסות את הפנים דווקא בבגד, ואין די בכיסוין ביד עצמה, כיון שהיד חלק מהגוף, ואין גוף נחשב ככיסוי לעצמו. [ס"ק ג; ביאורים ומוספים דרשו, 7]

טרם אמרת תחנון וכבר מוציאים את ספר התורה כיצד תנהג?

בין תפילת שמונה עשרה ל'תחנון', אין להפסיק ולעסוק בשיחה שלא מענייני התפילה, משום שבכך גורם שבקשותיו בתחנון לא תתקבלנה כראוי; ועל פי הקבלה אין להפסיק בדיבור כלל. ואמירת 'והוא רחום' או סליחות מותרת לכתחילה; ויש קהילות שמנהגן לומר והוא רחום לאחר תחנון. ויש שכתבו שאין לומר את הפסוקים הנאמרים בעת פתיחת הארון, או 'עלינו לשבח', לפני תחנון. אולם, לעניינת דברים שבקדושה - 'אמן', 'אמן יהא שמיה רבה' וכיוצא בהם - חובה להפסיק הן לפני תחנון והן בשעת אמירת התחנון. [סעיף א וס"ק א; ביאורים ומוספים דרשו, 5-2]

אתמול למדנו

- אדם שחלם חלום אשר לא ידוע אם הוא טוב או רע, יאמר בשעה שהכהנים מאריכים בניגון בברכת כהנים את תפילת "רבונו של עולם" הנדפסת בסידורים, להטבת החלום.
- אף אשה יכולה לומר את התפילה הנ"ל מעזרת הנשים, וייעיל לה הדבר. והכהנים עצמם - יש שכתב שחלומותיהם נמתקים בעת שמברכים את ישראל, על ידי שמכוונים לכך בשעת הברכה.
- יש שכתב שברכת כהנים היא כעין נבואה, והחלום - על פי חז"ל - הוא אחד משישים בנבואה, והריהו 'בטל בשישים' בברכת כהנים.

מחר נלמד

- מתפללים במקום שאין ספר תורה? אתם צריכים לדעת את הכללים איך לומר תחנון בנפילת אפים!
- מדוע אין 'נפילת אפים' בלילה? ומה הדין בבין השמשות?
- המתפלל בבית האבל, האם צריך להשלים 'והוא רחום' ו'תחנון'?